

COMENTARI ALS POEMES DE L'ÀNGEL FABREGAT APAREGUTS AL BUTLLETÍ 73

En el llibre desè de la República, Plató tractà de demostrar-nos (i a la seva dialèctica manera, de fet, ho fa) de la inutilitat i perillositat de la poesia. Així diu: "Encara no hem dit res del major mal que causa la poesia. No és, en efecte, una cosa ben trista veure com és capaç de corrompre l'esperit de les persones discretes, exceptuant--ne de molt poques?" (vid. Plató, La República o el Estado, Libro X, 288). I tot això perquè ell la considerava un art d'imitació en tercer grau de la realitat: "Diguem, per tant, de tots els poetes, començant per Homer, que (...), no són més que imitadors de fantasmes (2on. grau de realitat), sense arribar mai a la realitat." (ib, 283).

Per què faig aquesta introducció? Primer de tot, per expressar el meu desacord amb el gran Plató per tal de concedir, amb tota justícia, el títol de poeta al nostre autor, l'Àngel Fabregat, i dissentir, però, i en segon terme, de la definició que ell mateix proposa, a la presentació, sobre la poesia. Ens diu: "Crec que és el mitjà més sensible, bell i precís a l'hora de plasmar una impressió". Bé, no és que no hi estigui del tot d'acord, amb ell, ja que reconec i considero l'ars poetica com un dels mitjans més excel·lents a l'hora de plasmar una impressió, però no com l'únic mitjà de fer-ho, com la definició suggereix.

No obstant, estic gairebé convençut que la poesia és una de les principals maneres d'interpretació de la veritable, única, primera i última essència de l'Univers, que és la Vibració, i que és ella, i només ella, la que posa en marxa tot l'engranatge universal. La funció de la poesia en aquest ordre serà la de desxifrar en paraules els batecs còsmics d'aquesta Vibració, la manifestació principal de la qual serà la música. Així podem establir una profunda relació, com ja és sabut, entre poesia i música, essent el poema la fidel plasmació de la "inoïble" música pitagòrica de les esferes celestes. Al respecte, el premi Nobel de Literatura de l'any 1901, en Sully Prudhomme, opina; "L'objecte del vers (l'instrument de la poesia) consisteix en fer que la paraula s'aprofiti de l'expressió musical en una mesura compatible amb la intel·ligència del sentit, i recíprocament, que l'expressió musical es beneficiï de la precisió que li comunica el llenguatge". Ja que: "en un principi, la Poesia i la Música no restaven separades" (vid. Sully Prudhomme, Poemas y pensamientos, 180-184).

Així, i a manera de corol·lari, poesia no com "el mitjà", sinó com "un dels mitjans".

Pel que fa als poemes, haig d'observar que una primera lectura dels mateixos, m'ha fet sentir la il·lusió (la sensació il·lusòria) d'haver estat llegint uns haiku japonesos,

donat que el tema i, inclús, la motivació espiritual dels poemes de l'Àngel són, en ocasions, força semblants, sense coincidir, és clar, en l'aspecte mètric.

Els poemes, d'una delicadesa exquisida, es podrien incloure dins d'un corrent de literatura poètico-sapiential i, fins i tot, de caire místic, molt tradicional i significativa de l'Orient.

Una lectura més acurada produeix al lector un sentiment d'abandó i, al mateix temps, una sensació neguitosa del fet de viure, de ser un ésser humà, en aquest cas, presentat no com un element dominador de la natura, sinó com a element integrat dins d'una Natura-Mare, sense oblidar en cap moment, una certa dependència amb allò que sempre es troba més enllà de la raó: l'etern Inconegut.

Els poemes posseeixen un ritme intern molt ben aconseguit gràcies a l'ús d'un llenguatge sonor i rítmic notable, en perfecta combinació amb un llenguatge visual, ple d'imatges evocadores. Tinc la sensació, quan llegeixo, d'haver entrat al món del Somni, de l'onírica realitat, i això és un punt que el lector, sensible i cultivat, sap valorar i apreciar molt favorablement.

També és cert que la versificació, en algun cas, s'hauria pogut solucionar d'una altra manera, és a dir, sense haver de trencar tan arbitràriament alguns versos, en clar perjudici pel ritme del poema. No és que sigui incorrecte, però, a vegades fa mal als ulls. Aquest és el cas dels dos primers versos del poema Solitud, que no acaben de sonar amb l'harmonia amb què ho fan la resta de versos del poemari.

M'ha cridat molt l'atenció el tema del poema II, ja que sobre això tinc la meua pròpia teoria, la qual pot semblar irrisòria si no es reflexiona amb coneixement de causa. Bé, l'autor emprà l'expressió "canta el gall amic", i jo dic: el gall no és amic, almenys no de manera voluntària. Per què? Segons el mite grec, el gall canta perquè ha de complir una condemna imposada pel déu Mart, la qual cosa fa que la seva obra no sigui tant per amistat, com ho és per penitència; i això, en aquest cas, l'Àngel afavoreix els amants, donant-los la seguretat impertorbable que no seran descoberts pel Sol, cosa que no va succeir-li a Mart. Però, insisteixo, aquesta seguretat no ve donada per l'amistat del gall, sinó pel seu acte penitent. I darrera d'això hi ha l'aprovació tàcita del propi Mart. Cal meditar-ho.

Trobem, d'altra banda, una sèrie de paraules clau que es van repetint, i que marquen una possible intenció del poeta. Paraules com: sol, estel, cel, nit, dia, llum, i d'altres, no necessàriament repetides, com: obscuritat, astral, ulls, despertar; que cerquen o, més ben dit, revelen un desig d'infiniut que parla molt a favor de la profunditat espiritual del nostre poeta. És realment l'ésser humà dels poemes un ésser-sol-en-un-món-infinit? Sincerament penso que no. El Cel és, certament, a l'abast de l'home, d'un home, si es vol, renaixentista, fort com un brau, fins i tot "protagòric", però que depèn, en certa forma, d'allò que al principi he anomenat Vibració, i que reposa, per dir-ho així, a l'interior del nostre cor. M'agradaria pensar que els tres puntets finals dels poemes I, VI i XII marquen el camí cap a aquesta esmentada Eternitat.

L'Àngel Fabregat és un bon poeta, una persona que té una òptima connexió amb l'Infinit, amb la Idea de Bellesa. Plató, malgrat tot, l'hagués reconegut.

Moisés Stankovich